

дієво-поведінкового компонентів є важливими завданнями формувального етапу експерименту.

О. Л. Морін

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗМІСТУ І ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ 8–9-Х КЛАСІВ ДО ВИБОРУ ТЕХНОЛОГІЧНОГО НАПРЯМУ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

За останнє десятиріччя відбулися суттєві зміни життєвих пріоритетів усього суспільства. Стало зрозуміло, що усі перетворення в країні, мають бути спрямовані на підготовку учнівської молоді до можливої професійної самореалізації у різних видах фахової діяльності. Розв'язати це завдання виявляється можливим засобом активізації процесу професійного самовизначення особистості ще під час шкільного навчання. Існує зв'язок між напрямом профільного навчання у старшій школі і відповідною сферою професійної діяльності людини. Тому визначальним чинником у виборі учнем майбутнього професійного шляху має стати допомога йому у виборі напряму профільного навчання в старшій школі.

На протязі 2008-2010 рр. лабораторією трудового виховання і профорієнтації Інституту проблем виховання НАПН України відбувалася дослідно-експериментальна робота на тему “Науково-методичні засади підготовки учнів 8–9-х класів до вибору профілю навчання”. Результатом діяльності стало вивчення й узагальнення педагогічного досвіду із зазначеної проблеми, що дозволило уточнити зміст й педагогічні засоби підготовки учнів основної школи до вибору напряму профільного навчання на основі яких було розроблено методику формування готовності учнів 8–9-х класів до профільного самовизначення [2, с. 249-251]. В основі означеної методики покладено розуміння виховання як створення необхідних педагогічних умов для розвитку і реалізації особистісного потенціалу кожного учня [1, с. 11].

Мета запропонованого матеріалу полягає у стислому висвітленні результатів проведеної дослідно-експериментальної роботи. Результати констатувального етапу експерименту засвідчили, що у контрольних і експериментальних групах практично однаково були розподілені рівні сформованості готовності учнів до вибору профілю навчання: високий 30,9% експериментальна і 28,9% контрольна, середній 33,3% експериментальна і 33,7% контрольна, низький 35,8% експериментальна і 37,4% контрольна. В середньому, відмінність між групами, по кожному рівню, складала приблизно трохи більше одного відсотка. На формувальному етапі встановлено зростання рівня сформованості готовності учнів до вибору профілю навчання: високий рівень 48,2% у експериментальній і 36,1% у контрольній групах, середній рівень 40,7% у експериментальній і 37,4% у контрольній групах, і відповідно низький рівень 11,1% у експериментальній і 26,5% у контрольній групах.

Таким чином, реальним результатом проведеного формувального експерименту можна вважати зростання рівнів сформованості готовності учнів 8–9-х класів до вибору напряму профільного навчання, що дозволяє нам

стверджувати – ефективність позитивного впливу незалежних змінних (впровадження системи допрофільної підготовки, створення відповідним чином організованої урочної та позаурочної навчально-практичної діяльності учнів) на залежні змінні (рівень знань учня про свої індивідуальні особливості, про зміст і вимоги обраного навчального профілю, самооцінка індивідуальної освітньої траєкторії, емоційна привабливість профілюючих навчальних предметів, інтерес до профілюючих навчальних предметів, мотиви вибору відповідного напряму профільного навчання, вміння організувати власну навчальну діяльність, наявність алгоритму набуття обраного профілю, первинне оволодіння змістом обраного профілю) доведена повністю [3, с. 301-303].

Підсумовуючи, зазначимо, що розв'язати існуюче протиріччя між професійними намаганнями випускників шкіл і вимогами сучасного ринку праці, виявляється можливим засобом активізації процесу професійного самовизначення особистості ще під час навчання. Зв'язок, який існує між профілем навчання у старшій школі і відповідною сферою професійною діяльністю людини обумовлює ситуацію, коли визначальним чинником у виборі учнем майбутнього професійного шляху постає допомога йому у виборі напряму профільного навчання в старшій школі.

Результати дослідно-експериментальної роботи переконливо доводять, що ефективність і дієвість цієї допомоги напряму залежить від впровадження у виховну практику комплексу педагогічних засобів, а саме уведення у навчально-виховний процес курсу профільно-орієнтаційного спрямування “Людина і світ професій” для учнів 8–9-х класів, надання учням розгорнутої інформації про кожен напрям профільного навчання, залучення до опанування пропедевтичними курсами, залучення до участі у підготовці і проведенні предметних тижнів, організація суспільно-корисної діяльності учнів, проведення профільних проб та кваліфікованої профільної діагностики і консультації.

Література:

1. Бех І.Д. Виховання особистості: Сходження до духовності: Наук. видання. / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2006. – 272 с.

2. Мельник О.В. Організаційно-методичні засади формування в учнів 8–9-х класів готовності до вибору напряму профільного навчання у старшій школі / О. В. Мельник // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання АПН України. – Кіровоград : ТОВ “Імпекс-ЛТД”, 2010. – Вип. 14, кн. 1. – С. 260-271.

3. Морін О.Л. Науково-методичне забезпечення допрофільної підготовки учнів 8–9-х класів / О. Л. Морін // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання АПН України. – Кіровоград : ТОВ “Імпекс-ЛТД”, 2010. – Вип. 14, кн. 1. – С. 298-308.

Т. К. Окушко

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНОЇ ПОЗИЦІЇ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ ДИТЯЧОГО ОБ'ЄДНАННЯ

Формування світоглядної позиції зростаючої особистості є надзвичайно актуальною для сучасного суспільства. Виступаючи загальним орієнтиром у